

Suomen ja Ruotsin sotilasyhteistyö 1960-luvulla

Sotilaalliset yhteistyöhankkeet Suomen ja Ruotsin välillä lähtivät käyntiin noottikriisin aikoihin, siis syksystä 1961 alkaen. Ruotsissa varauduttiin yhä siihen, että Neuvostoliitto miehittäisi Suomen ja hyökkäisi sitten länteen. Samalla ruotsalaiset kuitenkin tekivät ehdotuksia yhteistyön käynnistämiseksi sekä turvallisuuspolitiikan että sotilaallisella alalla.

Presidentti Kekkonen kehotti varovaisuuteen yhteydenpidossa mutta ei halunnut myöskään sitä estää. Vaarattomin muoto oli osallistuminen rauhanturvaamisen kehittämiseksi järjestettyihin puolustusministerien pohjoismaisiin kokouksiin vuodesta 1964 alkaen. Kekkonen hyväksyi myös aloitteet Draken-lentokoneiden ostamiseksi Suomeen, mutta hän myös puuttui siinä yhteydessä jyrkin toimin yrityksiin ohittaa poliittista johtoa. Kekkoselle yhteydenpito Ruotsiin oli tärkeää puolueettomuuspolitiikan vahvistamiseksi. Suomen sotilasjohto tavoitteli käytännön hyötyjä ruotsalaisen aseistuksen hankkimiseksi ja tiedustelualalla. Drakenien oston estivät usean vuoden ajan rahoitusvaikeudet ja amerikkalaisen teknologian toimituskielto Suomeen. Sen sijaan meripuolustuksen ja ilmatorjunnan hankinnat oli helpompi saada käyntiin jo 1960-luvun puolivälissä. Koulutusyhteistyötä oli harjoitettu jo 1950-luvun lopulta alkaen vierailuvaihtona ja jossain määrin myös upseerikoulutuksessa.

Suomen ja Ruotsin pääesikuntien välinen keskusteluyhteys toimi hyvin vuodesta 1963 lähtien. Pohdintojen piiriin kuuluivat asehankinnat ja yhteydenpidon varmistaminen myös sotatilanteissa. Sen sijaan laajemmasta operatiivisesta yhteistoiminnasta ei ole saatavissa tietoja. Tiedustelualalla harrastettiin tavanomaista tietojen vaihtoa mutta ei ilmeisesti perusteellisemmin organisoitua yhteistoimintaa.

Suomalais-ruotsalaisen sotilasyhteistyön ehkä tärkein saavutus 1960-luvulla oli henkilökohtaisten keskustelukontaktien luominen ja koulutusyhteistyön aloittaminen. Siten voitiin saada tietoja eri alojen kehityksestä ja poistaa keskinäisiä epäluuloja, joita lehdistössä oli vielä selvästi näkyvillä. Vähitellen yhteistyö puolustusteollisuuden alalla alkoi tulla yhä tärkeämmäksi. Se johti muun muassa yhteishankkeisiin Valmetin ja Saabin välillä.

Lähteet: Pekka Visuri, Idän ja lännen välissä – puolustuspolitiikka presidentti Kekkonen kaudella (2. p. 2010), s. 137-140; Pertti Salminen, Puolueettomuuden nimeen (1995), s. 237-244; Wilhelm Agrell, "Finis Finlandiae" teoksessa Itsekkyyttä vai valtiomiestaitoa (toim. Tapani Suominen, 2002), s. 247 – 266 ; Juhani Suomi, Presidentti (1994), s. 308 - 328.